

APSTIPRINU

Latgales industriālā tehnikuma
direktore I. Ostrovska

2022.gada 30.novembrī.

**Darba aizsardzības instrukcija Nr. 1-3
par drošību ejot pārgājienā vai braucot ekskursijā**

1. Vispārīgie noteikumi

1.1. Šīs instrukcijas prasības nosaka kārtību organizētajās ekskursijās un pārgājienos. Katra ekskursijas un pārgājiena dalībnieka pienākums ir to pārzināt un ievērot.

1.2. Dodoties pārgājienā vai ekskursijā atbildīgā persona (vēlākais – dienu pirms) aizpilda ekskursijas pieteikuma sākuma daļu (norādot ekskursijas mērķi, maršrutu, ilgumu, dalībnieku sarakstu, vecumu, pārvietošanās veidu, nakšņošanas vietu, saziņas iespējas un pirmās palīdzības sniegšanas iespējas) un saņem direktora apstiprinājumu. Bez šīs atļaujas stingri aizliegts skolotājam ar klasi doties pārgājienā vai ekskursijā.

1.3. Atbildīgais par pārgājienu / ekskursiju (atbildīgā persona) ar minētajām drošības prasībām iepazīstina visus dalībniekus pret parakstu pārgājienu / ekskursiju pieteikumu veidlapās.

1.4. Pastaiga līdz 30 bērniem grupā tiek organizēta vismaz divu pieaugušo pavadībā, no kuriem viens ir atbildīgais pedagogs.

1.5. Pārgājenam / ekskursijai jābūt iepriekš izplānotai un sagatavotai. Katram dalībniekam jābūt informētam par pārgājiena / ekskursijas mērķi, maršrutu, ilgumu, pārvietošanās veidu, nakšņošanas vietu, saziņas iespējām un pirmās palīdzības sniegšanas iespējām.

1.6. Pārgājiena / ekskursijas dalībniekiem jāinformē atbildīgā persona par īpašām savas veselības problēmām.

1.7. Pārgājiena / ekskursijas dalībniekiem bez ierunām jāpakļaujas atbildīgās personas norādījumiem un rīkojumiem, kategoriski aizliegts atdalīties no grupas, doties atceļā ātrāk vai palikt uz ilgāku laiku. Īpašos gadījumos tas pieļaujams, ja ir rakstiska vecāku atļauja un atbildīgā persona neiebilst.

1.8. Pārgājiena / ekskursijas dalībnieku apģērbam un apaviem jābūt piemērotiem pārgājiena / ekskursijas vietai, veidam, laika apstākļiem.

1.9. **Paaugstinātas bīstamības faktori** pārgājiena / ekskursijas var būt:

- pārvietošanās par ceļiem, ietvēm,
- iespējams nekvalitatīvs ēdiens, dzeramais ūdens,
- caurvējš,
- apmaldīšanās,
- ūdens krātuves,
- celtniecības objekti, neapdzīvotas ēkas,
- nepazīstamie un indīgie augi u.c.

1.10. Pārgājiena / ekskursijas dalībniekam neplīstošā traukā jāpaņem sev līdzīgu dzeramo ūdeni, lai nevajadzētu dzert ūdeni no atklātām ūdenstilpnēm, kurās parasti ir slimību izraisītāji.

1.11. **Atbildīgā pedagoga pienākumi:**

1.11.1. pirms došanās ekskursijā vai pārgājienā atbildīgais pedagogs vadītājam iesniedz rakstisku informāciju, kurā norādīts pārgājiena vai ekskursijas mērķis, maršruts, ilgums, dalībnieku saraksts, vecums, pārvietošanās veids, nakšņošanas vieta, saziņas iespējas un pirmās palīdzības sniegšanas iespējas;

1.11.2. nodrošināt drošības prasību ievērošanu;

1.11.3. nodrošināt nelaimes gadījumā cietušajam pirmās palīdzības sniegšanu notikuma vietā un, ja nepieciešams, izsaukt neatliekamo medicīnisko palīdzību vai organizēt cietušā nogādāšanu ārstniecības iestādē;

1.11.4. par nelaimes gadījumu nekavējoties informēt vadītāju un cietušā vecākus;

1.11.5. bīstamā situācijā pārtraukt ekskursiju un informēt vadītāju;

1.11.6. ne vēlāk kā trīs dienas pirms došanās ekskursijā vai pārgājienā informēt vecākus (ja tas nepieciešams) par pārgājiena vai ekskursijas mērķi, maršrutu, ilgumu, pārvietošanās veidu, nakšņošanas vietu, saziņas iespējām un pirmās palīdzības sniegšanas iespējām.

1.12. Vecāki informē atbildīgo pedagogu par sava bērna veselības traucējumiem vai īpatnībām, ja viņam nepieciešama īpaša uzmanība, kā arī par saziņas iespējām ar vecākiem, norādot kontakttālruni.

2. Par ceļu satiksmes drošību

2.1. Pārvietojoties pa ceļiem jāievēro – skolēnu grupas atļauts vest tikai diennakts gaišajā laikā pa ietvēm, pa gājēju ceļiem vai pa gājēju un velosipēdistu ceļiem, bet, ja to nav – pa ceļu nomali transporta līdzekļu braukšanas virzienā kolonā ne vairāk par 2 skolēniem rindā.

2.2. Gājējiem brauktuve jāšķērso pa gājēju pārejām, bet, ja to nav – krustojumos. Ja redzamības zonā gājēju pārejas vai krustojuma nav, brauktuvi atļauts šķērsot vietās, kur ceļš labi pārredzams uz abām pusēm. Pirms izešanas uz brauktuves jānovērtē attālums līdz transportlīdzekļiem, kas tuvojas, to braukšanas ātrums, jāpārliecinās, ka brauktuves šķērsošana nav bīstama un ka netiks traucēta transportlīdzekļu satiksme.

2.3. Vietās, kur ceļu satiksme tiek regulēta, gājējiem jāvadās pēc satiksmes regulētāja vai gājēju luksofora signāliem, bet ja tādu nav – pēc transportlīdzekļu satiksmes regulēšanas luksofora signāliem.

2.4. Gājēji uz brauktuves nedrīkst kavēties vai bez vajadzības apstāties. Ja nav pagūts šķērsot brauktuvi, jāapstājas uz „drošības salīnas”, bet ja tās nav, gājējiem jāapstājas vietā, kur transporta plūsma sadalās pretējos virzienos. Brauktuvi drīkst turpināt šķērsot tikai pēc tam, kad ir pārliecinājušies, ka tas nav bīstami.

2.5. Gaidīt transporta līdzekli (autobusu) atļauts tikai uz iekāpšanas laukumiem, ja to nav – uz ietves vai ceļa nomales.

2.6. Iekāpt transportlīdzeklī un izkāpt no tā atļauts tikai pēc tam, kad transportlīdzeklis pilnīgi apstāties. Tas jā dara no ietves, iekāpšanas laukuma vai ceļa nomales puses.

2.7. Braukšanas laikā aizliegts:

- traucēt vadītāju vai braukšanas laikā novērst tā uzmanību,
- atvērt braucoša transportlīdzekļa durvis,
- atvērt apturēta transportlīdzekļa durvis, ja tas apdraud satiksmes drošību vai traucē citus ceļa satiksmes dalībniekus,
- izbāzt galvu, rokas, kājas un izlikties pa atvērtiem logiem,
- pārvietoties, iekāpt un izkāpt no transporta līdzekļa tā kustības laikā.

3. Par drošību uz ūdens un ledus

3.1. Peldēšanās ekskursijas / pārgājiena laikā ir stingri aizliegta!

3.2. Ekskursijas / pārgājiena laikā ieteicams atturēties no pārvietošanās pa aizsalušām ūdenskrātuvēm. Nepieciešamības gadījumā tas atļauts pie atbilstošas temperatūras un ledus biezuma, stiprības.

3.3. Stingri aizliegts tuvojies ūdenskrātuvēm, iet uz ledus pavasarī.

4. Par ugunsdrošību

4.1. Ekskursijas / pārgājiena laikā stingri jāievēro vispārējās ugunsdrošības noteikumu prasības.

4.2. Ugunsnedrošajā laika posmā aizliegts:

- kurināt mežā un purvos ugunsgrākus, izņemot atbilstoši ierīkotās vietās,
- atstāt ugunsgrākus bez uzraudzības, atstājot ugunsgrāka vietu, uguns jānodzēš, līdz pilnīgi izbeidzas gruzdēšana,
- dedzināt mežā un purvos jebkādu atkritumu,
- nomest mežā, purvos vai uz ceļiem, kas šķērso tos, degošus vai gruzdošus priekšmetus,

- bez saskaņošanas ar valsts mežniecību (meža īpašnieku) un tā rakstiskas atļaujas rīkot pasākumus mežā.
- 4.3. Jebkuros laika apstākļos nav atļauts dedzināt kūlu, meldrus, atkritumus u.tml.
- 4.4. Ugunsgružu drīkst kurināt tikai pieaugušo klātbūtnē šim nolūkam ierādītās vietās. Ja ugunsgruža vieta nav ierādīta, tad tā ir jāizvēlas, ievērojot dabas aizsardzības prasības, un jāiekārto, apliekot to apkārt ar akmeņiem un apberot apkārt ar smiltīm.
- 4.5. Ugunsgruža iekurināšanai nedrīkst izmantot viegli uzliesmojošas vielas un materiālus.
- 4.6. Beidzot kurināt ugunsgružu, tas ir jāaizlej ar ūdeni vai jāapber ar smiltīm tā, lai nebūtu redzami ceļamies dūmi no ogleņiem vai nesadegušām pagālēm. Atstājot apmešanās vietu, sakopt apkārtni.

5. Pirms pārgājiena vai ekskursijas jāiepazīstas ar –

- dabas aizsardzības prasībām;
 - vietējiem indīgiem augiem (velnābols, driģenes, parastā zalktene, bālā suņu sēne u.c);
 - vietējiem indīgiem dzīvniekiem (čūskām, zirnekļveidīgiem), infekcijas slimību pārnēsātājiem (piem. grauzēji) un izplatītājiem (ērcēm, kukaiņiem).
- 5.1. Ekskursijas vai pārgājiena laikā aizliegts:
- mēģināt noteikt jebkura no savākti augiem garšu, jo tā var saindēties, kā arī saslimt ar kuņģa un zarnu slimībām;
 - novilkt apavus un staigāt basām kājām;
 - dzert ūdeni no atklātām ūdenstilpnēm.
- 5.2. Lai izslēgtu ērcu piesūkšanos, jāizvairās no iešanas caur krūmiem, pa vietām ar garu zāli u.tml. Gadījumā, ja ērce ir piesūkusies par to informēt atbildīgo pedagogu, kurš pieņems lēmumu, kā turpmāk rīkoties.

6. Rīcība sastopoties ar sprāgstvielām

- 6.1. Kategoriski aizliegts:
- aiztikt, izkustināt no vietas, celt vai mest atrastās sprāgstvielas;
 - censties izjaukt;
 - sildīt vai sist pa tām;
 - atnest mājās, likt krāsnī vai ugunsgružā, ūdenī vai akā;
 - nodot metāllūžņos.
- 6.2. Ja atrasts sprāgststošs priekšmets, tad jāiežogoj teritorija un jāuzliek uzraksts „BĪSTAMI MĪNA!”, „NEPIESKARIES, BĪSTAMI!”. Un jāizsauc drošības dienests, policija vai jāpaziņo pieaugušajiem.
- 6.3. Nedrīkst pieskarties nepazīstamiem priekšmetiem.

7. Citi noteikumi

- 7.1. Ekskursijas / pārgājiena dalībniekiem jāuzvedas tā, lai ar savu rīcību neapdraudētu savu vai citu veselību un drošību.
- 7.2. Bīstamas situācijas gadījumā skolēniem nekavējoties informēt atbildīgo par ekskursiju / pārgājienu.
- 7.3. Jebkuras traumas gadījumā griezties pie pedagoga (skolotājam jābūt aptieciņai pirmās palīdzības sniegšanai).

7.4. Pieļaujamās fiziskās slodzes:

Dalībnieku vecums	Pieļaujamais noieto kilometru skaits dienā	Pieļaujamais nesamās kravas smagums
13 – 14 gadi	Līdz 18 km	Līdz 6 kg
15 – 16 gadi	Līdz 20 km	Meitenēm – līdz 8 kg Zēniem – līdz 14 kg
16 – 18 gadi	Līdz 20 km	Meitenēm – līdz 10 kg Zēniem – līdz 20 kg

7.5. Ekstremālos gadījumos atbildīgai personai nekavējoties par notikušo jāinformē skolas administrācija un skolēnu vecāki.

7.6. Otrā dienā pēc ekskursijas / pārgājiena atbildīgā persona aizpilda ekskursijas / pārgājiena pieteikuma II daļu, kurā detalizēti ziņo skolas administrācijai par disciplīnas pārkāpumiem vai negadījumiem.

7.7. Specifiskās ekskursijas / pārgājieni (ar velosipēdiem, slēpēm, laivām u.tml.) tiek akceptēti pēc atbildīgās personas iesniegtajām prasībām un drošības instrukcijām.

Sastādīja: darba aizsardzības speciālists _____ S.Naglis